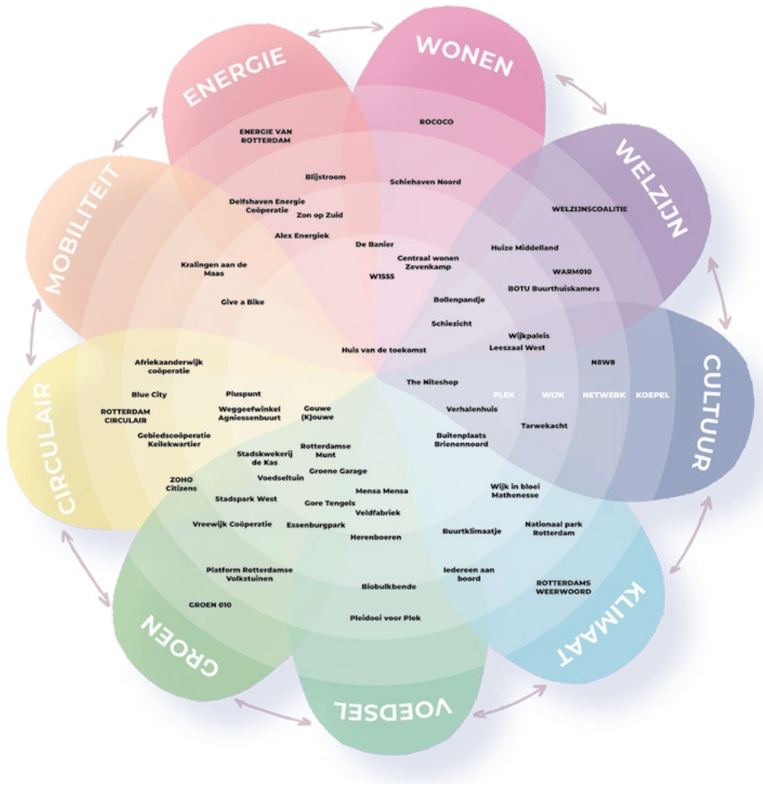
Weggeefwinkel
Delen is Helen
Pluspunt West
Iedereen aan boord
Huis van de toekomst
De Groene Garage
Het Wijkpaleis
Essenburgpark
W1555
Verhalenhuis Belvédère
The Niteshop /
Concrete Blossom
Kralingen aan de Maas

Gemeenschap van
Gemeenschappen

Gemeenschap van Gemeenschappen	04
Rotterdam Circulair	06
Weggeefwinkel Delen is Helen	08
BlueCity	10
Pluspunt West	12
Wijkaanpak Samen Buiten Doen	14
Iedereen aan boord	16
Energie van Rotterdam	18
Huis van de toekomst	20
Welzijnscoalitie Delfshaven	22
De Groene Garage	24
Huize Middelland	28
Het Wijkpaleis	30
Groen010	32
Essenburgpark	34
RoCoCo	36
W1555	38
Afrikaanderwijk Coöperatie	40
Verhalenhuis Belvédère	42
N8W8 R'dam	44
The Niteshop / Concrete Blossom	46
Kralingen aan de Maas	48

Gemeenschap van Gemeenschappen

HET COOPERATIEVE EN COLLECTIEVE ECOSYSTEEM VAN ROTTERDAMSE INITIATIEVEN

We leven in een tijdperk van veranderingen, waarin de systemen waarop onze samenleving is gebouwd steeds meer onder druk staan. Of het nu gaat om energie, mobiliteit, wonen, zorg, biodiversiteit of het afbrokkelen van de geopolitieke rechtsorde: de stapeling van crises maakt duidelijk dat bestaande modellen tekortschieten.

Tegelijkertijd ontstaan er overal nieuwe initiatieven waarin mensen en gemeenschappen, vaak onder de radar, experimenteren met alternatieven voor de toekomst. Rotterdam heeft een rijk eco-systeem aan deze maatschappelijk initiatieven. Op het gebied van circulariteit, energie, mobiliteit, natuur, voedsel, werken en wonen ontstaan praktijken die niet wachten op beleid, maar handelen vanuit maatschappelijke noodzaak en verbeeldingskracht. Elk op hun eigen domein maar verbonden door een gedeelde zoektocht.

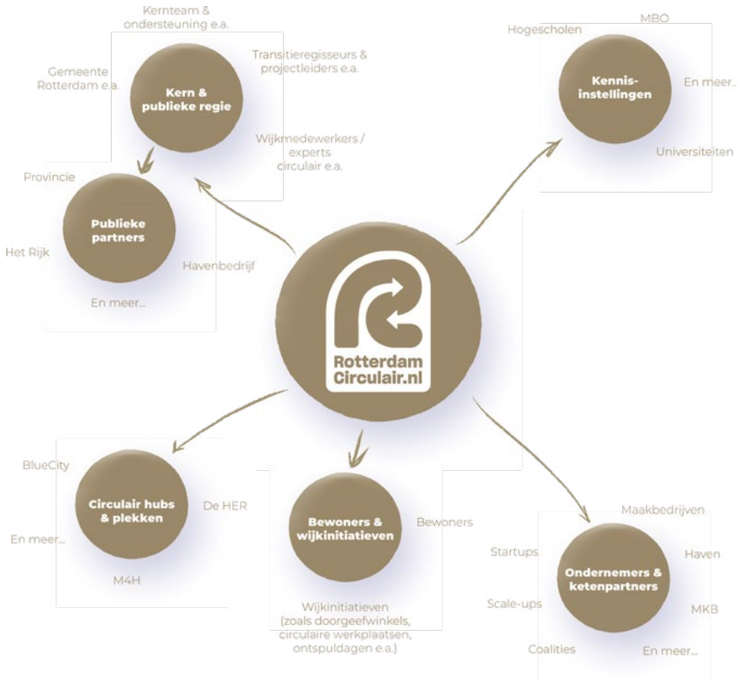
Deze Rotterdamse initiatieven zijn geen theorieën, maar in de praktijk geteste vormen van organisatie die antwoord geven op transitievraag-stukken. Ze gaan uit van eigenaar-schap en zeggenschap, opereren lokaal en integraal, zijn zelfsturend en zelflerend. Winst vloeit terug naar de gemeenschap. Samenwerking met uiteenlopende stakeholders is vanzelfsprekend en een cultuur van coöperatie vormt de basis. Veerkracht en weerbaarheid zijn geen bijvangst, maar uitgangspunt. Bodem, water en natuur zijn leidend als dragende structuur voor stedelijke ontwikkeling.

De vraag is niet langer óf ze werken, of zelfs hoe ze opgeschaald moeten worden, maar hoe kennis-uitwisseling, samenwerking en verbinding kan worden versterkt. Daarom brengen we met deze publicatie lokale initiatieven in beeld die in verschillende domeinen, wijken of buurten actief zijn, maar ook de netwerken die deze initiatieven wijkoverstijgend met elkaar verbinden en kennis-deling mogelijk maken. Welk beeld van een toekomstige maatschappij doemt op wanneer je hier door je oogharen naar kijkt?

De in deze publicatie getoonde projecten waren eerder onderdeel van de tentoonstelling De Kracht van de Gemeenschap tijdens de Rotterdam Architectuur Maand 2026 in het Keilepand. Vanuit verschillende perspectieven en met een breed palet aan projecten wilden zowel KeileCollectief als AIR met deze tentoonstelling laten zien hoe nieuwe coöperatieve en collectieve praktijken bijdragen aan circulaire gebiedsontwikkeling. Juist op de locatie van de tentoon-stelling in het Keilekwartier: dat door de gebiedscoöperatie Keilekwartier, gemeente en het havenbedrijf wordt gezien als hét circulaire ontwikkelgebied van Rotterdam, waar innovatieve maakindustrie, wonen en werken samenkomen onder het motto ‘Collectiviteit als basis van Circulariteit’.

De initiatieven in deze publicatie vormen een gemeenschap van gemeenschappen: plekken in ontwikkeling. Plekken waar deze initiatieven zoeken naar vaste grond om in te wortelen, en waar de stad alvast oefent met haar toekomst.

Rotterdam Circulair

Wijk Rotterdam

Thema's Wonen, Welzijn, Circulair, Klimaat, Voedsel, Energie, Cultuur, Mobiliteit, Weerbaarheid, Armoede, Onderwijs.

rotterdamcirculair.nl

“Niet alleen de gemeente, maar de hele stad werkt mee aan een circulair Rotterdam in 2050.”

Wie

Rotterdam Circulair is een afdeling van de gemeente Rotterdam en werkt aan de ambitie om in 2050 een circulaire stad te zijn. Rotterdam is groot en groeit, met veel industrie, ondernemers en bewoners. Samen met partners uit de stad werkt de gemeente aan minder verspilling en hergebruik van materialen. Zo wordt gebouwd aan een stad waarin grondstoffen slim worden gebruikt en afval zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Behoefte

Door schaarste aan grondstoffen en stijgende kosten voor energie en productie is een andere manier van werken nodig. Daarom zet Rotterdam Circulair in op een circulaire economie: minder en betere materialen die langer meegaan en herbruikbaar zijn. De stad werkt stap voor stap aan deze transitie. Het doel is een stad die binnen de grenzen van de aarde produceert en consumeert, voor een gezonde en leefbare toekomst.

Obstakels

De overgang naar een circulaire stad vraagt om een fundamentele verandering in denken en doen. Verspilling, overproductie en consumptiegedrag zijn diep verankerd in de samenleving. Dat maakt verandering complex en traag. Er is geen kant-en-klare oplossing; het vraagt inzet van overheid, bedrijven en bewoners tegelijk. Deze gezamenlijke gedragsverandering blijft het grootste obstakel én de belangrijkste uitdaging.

Doorbraak

Circulariteit wordt steeds zichtbaarder in Rotterdam. Steeds meer bewoners en bedrijven doen mee en ontwikkelen initiatieven om minder te verspillen en slimmer met materialen om te gaan. Dit leidt tot meer netwerken, hulpvragen en samenwerking. In de stad ontstaan o.a. doorgeefwinkels en repaircafés. Veel ondernemers richten hun bedrijfsvoering vaker circulair in en de gemeente stuurt meer op circulair inkopen en aanbesteden. Rotterdam Circulair ondersteunt deze beweging en helpt ideeën verder te brengen.

Weggeefwinkel Delen is Helen

“In de winkel ontstaan ook nieuwe vriendschappen: het gaat niet alleen om spullen.”

Adres Agniesebuurt Rotterdam

Thema's Circulair raakt bijna elke zuil: het gaat niet alleen om hergebruik, maar ook om samenleven. We verbinden armoede, welzijn, participatie tot de arbeidsmarkt, circulair, klimaat, energie, cultuur.

wgwpodium.nl/winkel

♥ DELEN IS HELEN ♥

Wie

Weggeefwinkel Delen is Helen in ZoHo, Agniesebuurt, Rotterdam is een plek waar mensen spullen en cultuur doorgeven. Opgericht in november 2024 door Karola van Rooyen en Annemarie van den Berg (circulair wijkondersteuners), groeide het initiatief van een pop-up uit tot een weggeefwaren-huis van 200-250 m2. In de weggeefwinkel is iedereen welkom, zijn ze radicaal vriendelijk en proberen ze niet te oordelen.
In de winkel ontstaan ook nieuwe vriendschappen: het gaat niet alleen om spullen.

Ontstaan

Na vooronderzoek in de Provenierswijken Agniesebuurt bleek dat bewoners spullen willen doorgeven, maar niet weten waar of aan wie. Ook miste de wijk een plek van-bewoners-voor-bewo-ners. Deze inzichten kwamen uit actieonderzoek met weggeeftafels bij pop-up milieuparken. De grote interesse en verbazing over het ontbreken van zo'n plek leidden tot de opening van een pop-up weggeefwinkel in november 2024. Inmiddels is dit uitgegroeid tot een circulair distributiecentrum en wordt gewerkt aan een bestaansmodel.

Doorbraak

In de weggeefwinkel wordt niets weggegooid. De grootste doorbraak is de snelle ontwikkeling van een pop-up weggeefwinkel (november 2024) tot een weggeefwarenhuis, circulair distributiecentrum en circulaire maakplek. Met elke uitbreiding in vierkante meters groeide ook het team van helpende handen: een diverse groep van 25 tot 72 jaar, met verschillende achtergronden, die samen de plek dragen. Deze organische groei laat zien dat een circulair systeem echt kan werken.

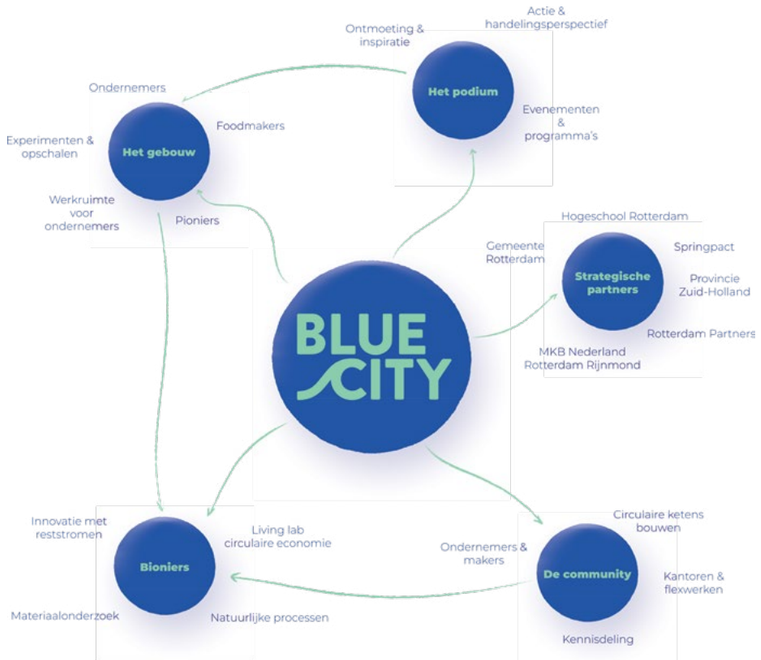
Obstakels

De grootste uitdaging is het oefenen met een nieuwe economie binnen een wereld waarin de oude nog leidend is. De weggeefwinkel moet steeds uitleggen dat de winkel er niet is voor mensen met beperkte middelen, maar is ontstaan omdat we de planeet armoedig behandelen. Het gratis aanbieden van spullen brengt vrijheid en dus uiteenlopend gedrag: van hebzucht tot hulp. Dit maakt de plek ook een oefen-ruimte voor gedragsverandering richting minder egoïsme en meer delen.

Samenwerkingen

De weggeefwinkel is altijd op zoek naar verlanglijstjes, van individuele mensen, maar ook van organisaties. Zo leveren ze spullen aan dieren-asiel, vluchtelingenboot Silja, Stichting EsSaJo, Kinderparadijs Meidoorn, Taal010 en basisscholen, en nog veel meer. Daarnaast wordt samengewerkt met gemeente Rotterdam Circulair, provincie Zuid-Holland en wijkpartners zoals Havensteder, SOL en de NAS. De circulaire transitie kan alleen samen ontstaan. Netwerken zijn essentieel, we kunnen niet zonder deze verbindingen.

BlueCity

Adres
Maasboulevard 100,
Rotterdam (Kralingen)

Thema's
Circulair, Klimaat, Voedsel, Cultuur, Ondernemerschap.

bluecity.nl

BLUE CITY

“Hier wordt zichtbaar hoe een toekomstbestendige economie er in de praktijk uitziet.”

Wie

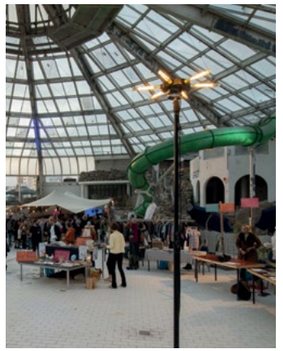
BlueCity is een circulaire hub in Rotterdam, gevestigd in het voormalige Tropicana-zwembad. Sinds 2015 is het uitgegroeid tot een ecosysteem van meer dan 55 ondernemers, ontwerpers en makers. Zij ontwikkelen producten en diensten op basis van reststromen en bouwen aan nieuwe, duurzame ketens. BlueCity biedt werkplekken, productieruimtes en programma's en brengt ondernemers, bedrijven, overheden en kennisinstellingen samen rond circulaire innovatie.

Ontstaan

BlueCity ontstond in 2015 om de circulaire economie concreet en zichtbaar te maken. Wat begon als experiment in een leegstaand zwembad is uitgegroeid tot een toonaangevend voorbeeld van circulaire samenwerking. Ondernemers sluiten kringlopen en ontwikkelen schaalbare oplossingen. De ambitie reikt verder: BlueCity werkt aan een blauwe economie waarin economische activiteit niet alleen minder schade veroorzaakt, maar juist positieve impact heeft op mens en natuur.

fotografie Jacqueline Fuijkschot

fotografie Jacqueline Fuijkschot

fotografie Sophie de Vos

fotografie Verkijk

Obstakels

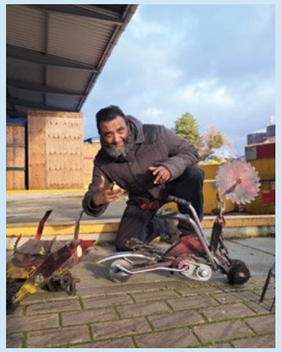
De grootste doorbraak is de transformatie van het Tropicana-zwembad tot een werkend voorbeeld van de circulaire economie. Wat begon als experiment is nu een levendig ecosysteem waarin ondernemers samenwerken op basis van reststromen. BlueCity laat zien dat circulair ondernemen schaalbaar en economisch haalbaar is en fungeert als inspirerend voorbeeld voor bedrijven, overheden en bezoekers uit binnen- en buitenland.

Doorbraak

Wet- en regelgeving is nog grotendeels gebaseerd op een lineaire economie, waardoor reststromen vaak als afval worden gezien en hergebruik wordt bemoeilijkt. Daarnaast kost het opbouwen van een circulair ecosysteem tijd, samenwerking en vertrouwen. Ook financiering en opschaling blijven uitdagend, omdat circulaire businessmodellen niet altijd aansluiten bij bestaande economische structuren.

Pluspunt West

Wijk Noord, West, Zuid, M4H

Thema's Circulair, Welzijn, Cultuur, Klimaat, Participatie, Werk.

pluspuntrotterdam.info

PL+S P.NT

“Pluspunt West is een plek waar materialen, makers en buurtbewoners elkaar vinden.”

Wie

Pluspunt West is een circulaire werk- en ontmoetingsplek in Rotterdam-West, voortgekomen uit het Pluspunt-netwerk.
Het initiatief brengt bewoners, makers, vrijwilligers en ondernemers samen rond hergebruik, reparatie en creatie. Ze bieden ruimte voor het inleveren, bewerken en herbestemmen van materialen, en organiseren activiteiten en workshops voor buurtbewoners van alle leeftijden en achtergronden.

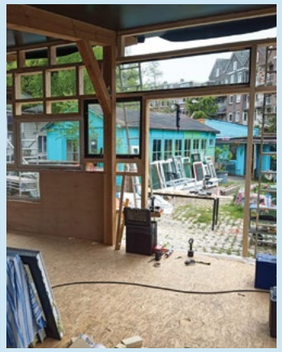
Behoefte

Pluspunt West is ontstaan uit de behoefte aan een toegankelijke plek in de wijk waar restmaterialen waarde krijgen en mensen elkaar ontmoeten. Inmiddels zijn we een groeiende hub voor circulaire activiteiten en kennisdeling.
De ambitie is om uit te groeien tot een stevig lokaal knooppunt dat circulair denken en doen verankert in het dagelijks leven van de wijk en opschaalbaar is naar andere gebieden.

Doorbraak

De grootste doorbraak is het creëren van een levendige plek waar materiaalstromen, creativiteit en sociale verbinding samenkomen. We laten zien dat lokaal hergebruik praktisch, zichtbaar en inspirerend kan zijn. Door samenwerkingen en activiteiten bereiken ze een brede doelgroep en maken circulair handelen concreet en laagdrempelig voor de buurt.

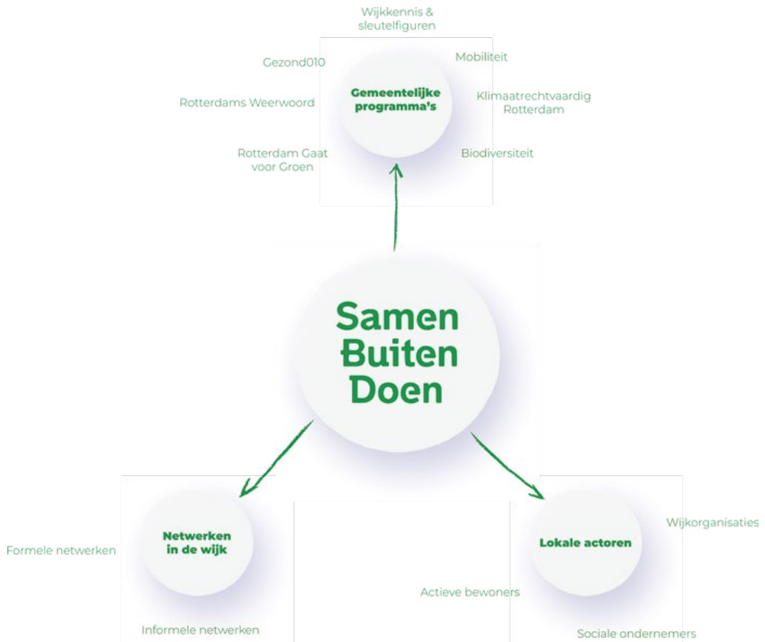
Obstakels

Een belangrijke uitdaging is opereren binnen een systeem dat nog grotendeels lineair is ingericht. Het vraagt tijd en uitleg om bewustwording te vergroten en gedrag te veranderen. Daarnaast is het organiseren van structurele middelen, ruimte en continuïteit een terugkerend vraagstuk, net als het balanceren tussen open toegankelijkheid en effectief gebruik van materialen.

Samenwerkingen

Pluspunt werkt samen met lokale bewonersinitiatieven, makers, scholen, welzijnsorganisaties en partners binnen het circulaire netwerk van Rotterdam.
Deze samenwerkingen zorgen voor kennisuitwisseling, een grotere impact en een betere aansluiting tussen vraag en aanbod van materialen. Samen bouwen we aan een sterk lokaal ecosysteem waarin circulariteit en gemeenschap hand in hand gaan.

Wijkaanpak Samen Buiten Doen

Wijk	Afrikaanderwijk, Agniesebuurt-Provenierswijk, Bospolder-Spangen-Tussendijken, Carnisse-Zuiderpark, Delfshaven-Schiemond, Dijkzigt-Oude Westen Entrepot-Noordereiland, Mathenesse, Middelland-Nieuwe Westen, Oude Noorden, Rotterdam Central District, Tarwewijk, Vreewijk	Thema's	Welzijn, Klimaat, Mobiliteit, Gezondheid, Zeggenschap, Democratisering in wijken.	rotterdamsweerwoord.nl	

“We werken niet vóór de wijk, maar mét de wijk.”

Wie

De wijkaanpak van het Rotterdams Weerwoord was sinds 2019 actief en werd in 2024 verbreed naar Samen Buiten Doen: collega's, wijk-coördinatoren, sociaal ondernemers en wijkorganisaties bundelt het programma klimaat, vergroening, mobiliteit en gezondheid.
In dertien wijken werkt Samen Buiten Doen voor en met bewoners aan projecten voor meer groen, een gezondere leefomgeving en sterkere, rechtvaardige wijken.

Ontstaan

Samen Buiten Doen ontstond om versnipperde wijkaanpakken rond klimaat, mobiliteit, gezondheid en vergroening te verbinden. Door deze te bundelen ontstaat meer impact, vooral in wijken waar dat het hardst nodig is. Inmiddels is de aanpak actief in dertien wijken. De ambitie is een groen, gezond en verbonden Rotterdam in 2030, waarin bewoners meedoen, invloed hebben en toegang hebben tot een fijne en eerlijke leefomgeving.

Obstakels

De grootste uitdaging is het blijvend organiseren van de samenwerking tussen gemeente en wijk. Bestaande werkwijzen sloten hier niet altijd op aan, waardoor veel in de praktijk moest worden ontwikkeld. Ook het samenbrengen van verschillende programma's en teams kost tijd en afstemming. Deze nieuwe vormen van samen-werken vraagt soms om pionieren, maar leidt uiteindelijk tot beter samenhangende plannen en breder draagvlak.

Doorbraak

De grootste doorbraak is de gelijk-waardige samenwerking tussen bewoners, wijkorganisaties en de gemeente. Samen geven zij vorm aan projecten, van geveltuinen tot de herinrichting van straten en plantsoenen. Ook worden initiatieven verbonden via groene routes en kaarten. Deze aanpak zorgt voor zichtbare verbeteringen en maakt wijken groener, gezonder en beter verbonden.

Iedereen aan boord

“We zien de buurt als een schip dat vaart naar een duurzame toekomst waaraan we samen werken, zodat iedereen aan boord mee kan,”

Wijk
Noordereiland met impact ook aan wal, het land en de wereld in.

Thema’s
Groene gezonde leefomgeving, energie voor iedereen, circulaire economie en leven met hoog water.

iedereenaanboord.nu

IEDEREEN AAN BOORD

Wie

Iedereen aan boord is geen tijdelijk project, maar een beweging geworteld op het Noordereiland in Rotterdam. Het is een oefenruimte voor klimaattransitie, waar denken en doen samenkomen. Samen met bewoners, ondernemers, studenten en partners werken we aan hoog water, groen, energie en circulaire economie. De beweging bouwt voort op het gedachtengoed van Joe Cillen en Henk Oosterling en werd van 2023 tot 2026 gedragen vanuit een stichting, met stuurmens en buur Ellen van Bodegom.

Behoefte

Hun identiteit, hun bron, is ontstaan uit het besef dat we allemaal in hetzelfde schip zitten. Klimaatverandering raakt iedereen.
In 2021 startten zij met de eerste geveltuinen onder de vlag van NK Tegelwippen. Eind 2022 maakten zij een kaart vol ideeën van buren voor een duurzame toekomst en legden zij hun ambitie vast in een Kompas. In 2023 ontstond een stichting. Hun droom vertaalden zij naar concrete doelen: van stichting naar deelgenootschap.

Doorbraak

In februari 2024 opende de Stuurhut, midden in de wijk. Mogelijk gemaakt met korting van Woonstad en met een tafel en twee kasten van de vorige huurder. In twee maanden tijd was deze ontmoetingslocatie gevuld met gekregen spullen, koffie, thee en nieuw leven. ‘Het winkeltje’, de ruilwinkel en plek om de circulaire economie een ‘smoel’ te geven. De Stuurhut betekende ontmoeting en gesprek, ongeacht taal, roots of religie.

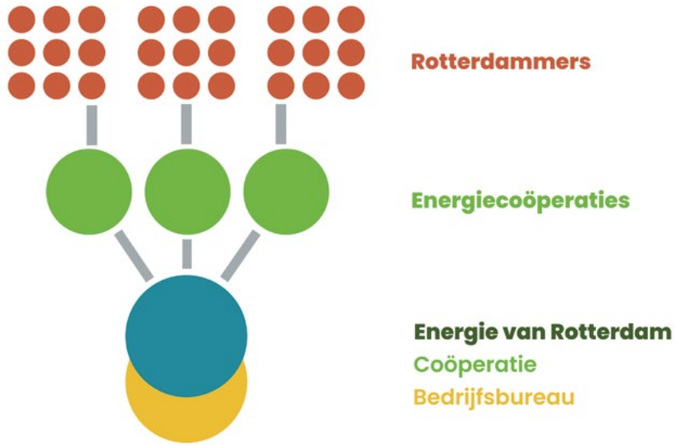
Obstakels

Iedereen aan boord vraagt om voortdurend laveren: tussen buren, samenwerking met partners, dynamiek in de Stuurhut, ambitie en mogelijkheden; tussen eigen tijd en stuurtijd. Drie obstakels bepaalden de koers: de financiële puzzel, voldoende brandstof om stabiel minstens drie jaar vooruit te varen; de groei van Team Stuurhut, met juridische kwetsbaarheid en financiële risico’s; en de bron zelf: het gezamenlijk dragen van energie, kennis en tijd.

Samenwerkingen

Iedereen aan boord werkt samen met onderwijspartners, van basisschool tot universiteit. Studenten maken actief onderdeel uit van Team Stuurhut. Zij zijn aangesloten bij Rotterdams Weerwoord, Rotterdam Circulair en Energie van Rotterdam, en werken samen met gemeente, provincie, Milieudefensie, LSA Bewoners, klimaatorganisaties, bedrijven en mensen in stad, regio en wereld. Iedereen aan boord fungeert als schakelpunt: wat lokaal ontstaat, kan opschalen; wat elders wordt ontwikkeld, kan hier worden getest.

Energie van Rotterdam

“Van en voor Rotterdammers: samen bouwen aan ons eigen energiesysteem.”

Wijk Rotterdam

Thema's Energie, Klimaat.

energievanrotterdam.nl

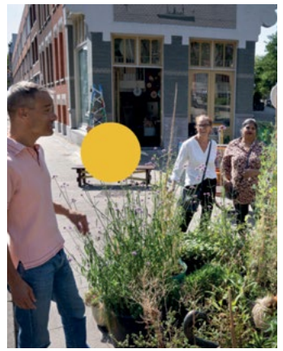
Energie van Rotterdam

Wie

Energie van Rotterdam is de koepelorganisatie van zeven Rotterdamse energiecoöperaties. Het netwerk bestaat grotendeels uit vrijwilligers die werken aan een lokaal, duurzaam energiesysteem in collectief eigendom. De organisatie stimuleert een inclusieve energietransitie door bewoners te betrekken bij het opwekken van zonne-energie, isolatie en energiebesparing. Zo ondersteunt Energie van Rotterdam initiatieven en maakt deelname laagdrempelig voor alle Rotterdammers.

Behoefte

Energie van Rotterdam ontstond vanuit de behoefte van lokale energiecoöperaties om beter samen te werken en kennis te delen. Als verbindende organisatie versterkt zij deze initiatieven en helpt ze bij het opschalen van impact. De ambitie is een stad waarin bewoners mede-eigenaar zijn van duurzame energieprojecten. Door samenwerking te stimuleren en barrières weg te nemen, werkt de organisatie aan een inclusieve en lokaal gedragen energietransitie.

fotografie Frank Hanswijk

fotografie Frank Hanswijk

fotografie Frank Hanswijk

Obstakels

Het vinden van geschikte daken en bereidwillige eigenaren voor collectieve zonneprojecten is een belangrijke uitdaging. Daarnaast maken beperkte subsidies en complexe locaties het moeilijk om projecten financieel haalbaar te maken. Ook speelt breder de uitdaging om de energietransitie toegankelijk te maken voor alle bewoners. Energie van Rotterdam zet zich in om deze drempels te verlagen en deelname voor iedereen mogelijk te maken.

Doorbraak

Een belangrijke prestatie is de opbouw van een sterk netwerk van energiecoöperaties en bewonersinitiatieven. Samen zijn diverse projecten gestart, zoals collectieve zonnedaken en verduurzamingstrajecten voor VvE's. Ook ontstaan nieuwe initiatieven rond buurtwarmte en isolatie. De kracht ligt in de groeiende gemeenschap waarin bewoners samenwerken, kennis delen en elkaar versterken bij het realiseren van duurzame energieprojecten.

Huis van de toekomst

fotografie Frank Hanswijk

“Samenleven op menskracht.”

Adres	Jan Kobellstraat 56 a, 3026 SV Rotterdam	Thema’s	Circulair, Klimaat, Energie, Voedsel, Wonen.	huisvandetoekomst.org

Wie

Stichting Huis van de Toekomst vormt een levend experiment in Rotterdam-Bospolder Tussendijken: een blok van inmiddels tien panden waar sinds 2019 wordt gewerkt aan samenleven op menskracht. Het begon als onderzoek naar hoe de dichtbevolkte stadswijk een energietransitie kan doen op menskracht en groeide uit tot een energiegemeenschap van verschillende buurtinitiatieven. Bewoners delen voorzieningen zoals een keuken, binnentuin, werkplaats, textielatelier, doorgeefwinkel en gebedsruimte.

Behoefte

De aanleg van een warmtenet in Bospolder Tussendijken heeft veel invloed op het dagelijks leven van bewoners. Er is nauwelijks zeggenschap in de besluitvorming, laat staan keuze in de energievoorziening. Het Huis van de Toekomst begon in 2019 met de buurt een onderzoek naar hoe energie lokaal, betaalbaar en samen georganiseerd kan worden. Na zes jaar experimenteren is er een gemeenschappelijk huishouden ontstaan. Er wordt nu een energiecoöperatie opgericht.

Doorbraak

Het Huis van de Toekomst heeft succesvol het toekomstbeeld omgedraaid: van onbereikbare technologische vergezichten naar een haalbaar toekomstbeeld gebaseerd op de kennis en tradities van gemeenschappen in de buurt. Door een ontmoetingsplek te maken ontstond ruimte voor het gesprek over hoe bewoners zorgen voor elkaar, een veilige omgeving maken voor hun kinderen, energiezuinig wonen met traditionele oplossingen, en hoe mensen zich geestelijk en lichamelijk opladen, tijdelijkheid mag bestaan.

fotografie Frank Hanswijk

fotografie Frank Hanswijk

Obstakels

Het Huis van de Toekomst organiseert activiteiten rondom zelf de binnentuin onderhouden, collectief koken, energie opwekken en woningen isoleren. Het doorbreken van het individuele huishouden botst voortdurend op regelgeving en beleidsagenda’s van overheid, energieleverancier en vastgoedeigenaar. Veel ideeën zijn daarmee nooit voorbij de experimentele fase gekomen. Dit remt de gemeenschapsvorming af, omdat er weinig zeggenschap is en alles alleen in tijdelijkheid mag bestaan.

Samenwerkingen

Het Huis van de Toekomst werkt met talloze organisaties binnen en buiten de wijk samen op het gebied van gezondheid, community building en duurzaamheid.
In het JJP Oud-blok bieden ze huizen voor buurtinitiatieven om te bouwen aan hun eigen gemeenschap. Via workshops en activiteitenprogramma’s zijn ze een schakel tussen gemeenschappen en de systeemwereld van overheden, universiteiten en zorginstanties.
Er wordt samengewerkt met Stichting Halal, Brooderhood, Bakkerij de Eenvoud en Havensteder.

Welzijnscoalitie Delfshaven

Wijk	Delfshaven breed: Coolhaven, Schiemond, Spangen, M4H, Oud-Mathenesse, Witte Dorp, Middelland, Nieuwe Westen, Bospolder-Tussendijken.	Thema's	Welzijn, Wonen, Energie, Voedsel, Klimaat, Cultuur.	welzijnscoalitie.nl Welzijnscoalitie Delfshaven

“De kracht van de gemeenschap is geen aanvulling, maar het fundament van de stad.”

Wie

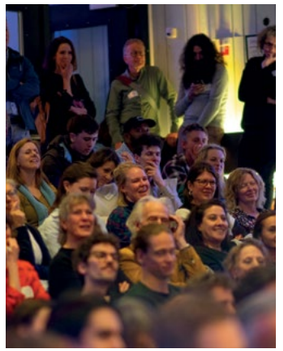
De Welzijnscoalitie Delfshaven is een groeiende beweging van ruim 60 buurtplekken en netwerk-organisaties in Delfshaven, Rotterdam. De coalitie kreeg vorm tijdens de coronacrisis (2020), voortbouwend op initiatieven sinds circa 2014. De organisatie bestaat uit buurtverbinders, netwerk-regisseurs, professionals en actieve buren. Zij ondersteunen bewoners en initiatieven met fondsen-werving, trainingen, administratie en ontmoeting, en versterken zo de impact van lokale gemeenschappen in de stad.

Behoefte

De coalitie ontstond uit de behoefte om kwetsbare, versnipperde buurtinitiatieven te verbinden en te versterken. Tijdens de coronacrisis werd het belang van samenwerking duidelijk. Inmiddels is het een stevige beweging en gespreks-partner tussen systeem- en leefwereld. De ambitie is een stad waarin gemeenschapskracht centraal staat en buurtplekken structureel worden ondersteund, zodat een sterk en veerkrachtig sociaal netwerk ontstaat.

fotografie Sanne Hoogeveen

fotografie Sanne Hoogeveen

fotografie Ximena Davalos

fotografie Ximena Davalos

Doorbraak

De grootste doorbraak is het Stembusakkoord van maart 2026, waarin tien politieke partijen de kracht van buurtgestuurd welzijn erkenden. Door gezamenlijk op te treden, verwierf de coalitie een plek aan de bestuurlijke tafel. Dit markeerde de overgang van losse initiatieven naar een gelijk-waardige partner in stedelijk beleid en bevestigde de rol van de beweging in een veerkrachtig Rotterdam.

Obstakels

Een belangrijk obstakel was de kloof tussen de systeemwereld en de leefwereld. Buurtinitiatieven kregen te maken met bureaucratie, tijdelijke financiering en beperkte erkenning. Daarnaast was het uitdagend om diverse lokale initiatieven te verenigen zonder hun eigenheid te verliezen. Het opbouwen van vertrouwen en een gezamenlijke positie vroeg tijd, doorzettingsvermogen en sterke onderlinge samenwerking.

De Groene Garage

Wijk Delfshaven Spangen

Thema's Sport, Welzijn, Cultuur, Circulair.

de-groene-garage.nl

“De Groene Garage is een vitaliteitshub: een plek waar iedereen gezonder wordt op een manier die bij je past.”

Wie

De Groene Garage is een vitaliteitshub: een plek waar iedereen gezonder wordt op een manier die bij hem of haar past. Aan de Mathenesserdijk in Spangen, in de oude bandenzaak van Yasir, bevindt zich de sportschool, met een krachtruimte en een ruimte met zachte vloer. Daarnaast worden de ruimtes gebruikt voor workshops, lezingen, behandelingen en begeleiding naar een gezondere leefstijl.
Twee deuren verder ligt de winkelruimte, of misschien passender: de huiskamer, waar biologische boodschappen worden opgehaald, samen wordt gekookt en maaltijden worden gedeeld.

Behoefte

De Groene Garage gelooft dat de kracht zit in samenwerken: iedereen die iets toevoegt aan de missie, samen gezonder en vitaler leven. In 2019 begonnen zij de bandenzaak om te bouwen tot sportschool, met weinig middelen, hulp uit onverwachte hoeken en ruilhandel. Zo gaf Yasir les in ruil voor diensten of spullen. Tijdens corona werd duidelijk dat naast beweging en voeding vooral nood was aan verbinding: elkaar zien, een knuffel krijgen en menselijk contact maken. Zo werd hun visie holistisch.

Doorbraak

Er zijn twee momenten waarop hun visie in de praktijk zichtbaar werd: de grote iftar, waar meer dan 100 mensen samen aten, en de plukactie bij een boer in Strijen. Allerlei leeftijden, achtergronden en geloven zaten samen aan tafel. Later hielpen zeker 20 mensen met honderden kilo’s groente plukken voor voedselpakketten, soep en de Pauluskerk. Dat was beweging, verbinding, lokale boeren, gezonde voeding en elkaar helpen.

Obstakels

Het verkrijgen van de vergunning en de start in coronatijd waren heel zwaar. Ook stond Woonstad niet open voor meedenken, en tot op de dag van vandaag zit daar de meeste weerstand. Dat doet pijn, omdat zij hard werken en zien wat de kracht van samen voor iets moois kan brengen. Daarnaast blijft het een uitdaging om financiële stabiliteit te creëren en balans te houden tussen ondernemerschap en maatschappelijke impact.

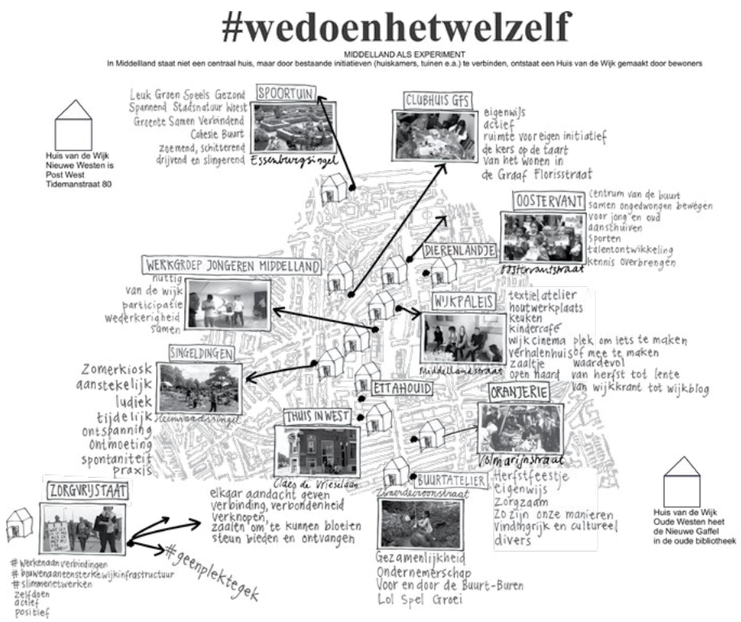
Samenwerkingen

De Groene Garage probeert in de zaak en daarbuiten met zoveel mogelijk mensen en organisaties samen te werken. Ze werken onder andere met wijknetwerkers Marjo en Tim, wijkmanager Liesbeth, Meriam, De Groene Connectie, Rotterdam Circulair, De welzijnscoalitie, Stichting Proteas, A Tale of a Tub, ondernemers en bewoners uit Spangen, en biologische boerderij Hoeve Biesland.

Rotterdam Circulair
BlueCity
Wijkaanpak
Samen Buiten Doen
Energie van Rotterdam
Welzijnscoalitie Delfshaven
Huize Middelland
Groen010
RoCoCo
Afrikaanderwijk Coöperatie
N8W8 R'dam

Weggeefwinkel
Delen is Helen
Pluspunt West
Iedereen aan boord
Huis van de toekomst
De Groene Garage
Het Wijkpaleis
Essenburgpark
W1555
Verhalenhuis Belvédère
The Niteshop /
Concrete Blossom
Kralingen aan de Maas

Huize Middelland

"We doen het wel zelf!"

Wijk	Middelland	Thema's	Welzijn, Circulair, Voedsel, Energie, Cultuur, Mobiliteit, Armoedebestrijding, Educatie.	huizemiddelland.nl

Wie

Huize Middelland is het 'Huis van de Wijk' in Middelland (Rotterdam), georganiseerd in een netwerk van 12 buurtplekken (in plaats van een organisatie in één gebouw). Sinds 2015 werken deze plekken samen als één verspreid buurthuis. De organisatie wordt bemensd door bewoners, die als vrijwilligers en lokale initiatiefnemers actief zijn, en ondersteund door gemeente. Huize Middelland biedt ontmoeting, activiteiten, ondersteuning en programma's voor en door wijkbewoners.

Behoefte

Huize Middelland ontstond toen bestaande buurtplekken samen een alternatief boden voor één centraal Huis van de Wijk. Vanuit behoeften aan ontmoeting en ondersteuning groeide een netwerk van diverse plekken, elk met een eigen karakter. Samen vormen zij een krachtig geheel. De huisvesting is geborgd en de gezamenlijke organisatiekracht van bewoners versterkt. De ambitie is om de samenwerking verder uit te bouwen en meer bewoners te bereiken zodat bewoners deze plekken weten te vinden.

Doorbraak

De grootste doorbraak was het gezamenlijke alternatief voor een centraal Huis van de Wijk: een netwerk van bestaande buurtplekken waarmee wijkbewoners samen het informeel welzijnswerk vormgeeft. De gemeente omarmde dit model en werkte mee aan de inpassing binnen beleid en uitvoering. Tien jaar later bewijst Huize Middelland dat deze aanpak werkt, met een groei van activiteiten, meer betrokken bewoners en sterkere samenwerking binnen de wijk.

Obstakels

Een belangrijk obstakel was het doorbreken van bestaand beleid om ruimte te maken voor een Huis van de Wijk in zelfbeheer. Later vormden aanbestedingskaders een uitdaging, omdat deze onvoldoende speelruimte boden voor weging van de kwaliteiten van een netwerkorganisatie in zelfbeheer. Het vroeg samenwerking, doorzettingsvermogen en organisatiekracht om erkenning te krijgen en een passende positie binnen het welzijnssysteem te verwerven.

Het Wijkpaleis

fotografie Floris van Gennep

“In het Wijkpaleis gaat het over maken.”

Wie

In het Wijkpaleis gaat het over maken: vervaardigen, creëren en fabriceren, maar ook over ‘het maken in het leven’. Het is een plek om van elkaar te leren door samen te maken en te ondernemen. Wat is gestart als bewonersinitiatief, is uitgegroeid tot een gemeenschaps-onderneming met 150 buurtgenoten die hun tijd en energie steken in het samen maken, programmeren en onderhouden van het Wijkpaleis met een continue uitnodiging naar andere buurtgenoten om het mee te maken.

Behoefte

Het Wijkpaleis is ontstaan vanuit Singeldingen, een zomers terras – met kiosk en programma – in het gras. Hier is door bewoners de kiem is gelegd voor de gemeenschap van Rotterdam West. Vanuit de vraag “waar kunnen we elkaar in de winter ontmoeten?” wordt sinds 2014 het Wijkpaleis ontwikkeld: research & design naar een plek van de gemeenschap in de realiteit van Rotterdam West. De ambitie is om het Wijkpaleis als meent door te ontwikkelen én een gelijk speelveld te creëren tussen bewonersbeweging, markt en overheid.

Doorbraak

In 2019 maakte het Wijkpaleis de overstap van een pop-up paleis (400 m^2) als antikraak huurder naar huurder met koopoptie in de voormalige Eloutschool aan de Claes de Vrieselaan (2.000 m^2 en een achterterrein van 1.500 m^2). Na een huurperiode van drie jaar is het pand in 2022 door stichting Het Wijkpaleis gekocht.
Het eigenaarschap vergroot de zeggenschap en eigenaarschap van de gemeenschap.

fotografie Marieke Hillen

Obstakels

De vraag is: hoe ontwikkel je van een bevlogen bewonersinitiatief naar een gezonde gemeenschaps-onderneming? De aankoop van het Wijkpaleis was een groot obstakel: draagvlak creëren, financiering vinden en vertrouwen krijgen als ‘kleine’ onbekende partij. Tegelijkertijd blijft de zoektocht naar de balans tussen maatschappelijk impact en ondernemen.

Samenwerkingen

Samenwerken is de kracht van gemeenschappen. Het Wijkpaleis werkt hyperlokaal samen met andere initiatieven, zoals Huize Middelland, en breder in Delfshaven, Rotterdam en daarbuiten. Landelijk zijn zij actief lid van LSA Bewoners en het netwerk van Huizen van Actief Burgerschap. Vanuit deze netwerken ontmoeten zij ook internationaal andere initiatieven en wisselen zij kennis uit. Samenwerken versterkt het Wijkpaleis als plek van de gemeenschap.

Wijk	Rotterdam-West	Thema’s	Maken, ontmoeten, leren en ondernemen.	wijkpaleis.nl

WIJKPALEIS

Groen010

“Door samen te werken groeit de stad: groener, gezonder en sterker verbonden.”

Wijk Rotterdam

Thema's Plezier, Inspiratie, schoonheid, fysieke en mentale gezondheid, duurzaamheid, sociale cohesie, armoedebestrijding, natuureducatie, levendigheid, natuurinclusiviteit, spelen en bewegen, rechtvaardigheid, biodiversiteit, verbinding, klimaatadaptatie en kennis-ontwikkeling voor de stad en haar bewoners: de stadsnatuur draagt er aan bij!

verbindgroen010.nl

groen 010

Wie

Groen010 ondersteunt, versterkt en verbindt Rotterdammers die zich inzetten voor de stadsnatuur en een groenere, gezondere stad. Het netwerk omvat actieve bewoners, sociaal ondernemers, vrijwilligers en groenprofessionals. Zo verbindt de vereniging honderden groene initiatieven en plekken. Door kennisdeling, netwerkvorming en samenwerking met de gemeente versterkt Groen010 sinds 2017 bewoners en initiatieven bij het vergroenen van de stad en het vergroten van biodiversiteit, leefbaarheid en sociale samenhang.

Ontstaan

Groen010 ontstond uit de behoefte om versnipperde groene initiatieven te verbinden en sterker te positio-neren. Individuele initiatieven liepen vaak vast in complexe systemen. Door samenwerking spreekt het netwerk met één stem richting overheid en partners. Groen010 staat nu als verbindende schakel tussen gemeenschap en systeemwereld. De ambitie is een stad waarin sterke gemeenschappen en een responsieve overheid samen zorgen voor een groene, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving.

fotografie Groen010

fotografie Lotte Stelenburg

fotografie Aad Hoogendoorn

Doorbraak

Groen010 is uitgegroeid tot een goed zichtbaar netwerk in Rotterdam. Een belangrijke impuls was deelname aan het EU-project Edible Cities Network (2021–2024) met het Living Lab Rotterdam als Frontrunner City. Dit leidde tot een doorlopend activiteiten-programma en structureel overleg met de gemeente. Ook ontstonden initiatieven zoals Nationaal Park Rotterdam en de ‘meervoudige waardeworkshops’. Mede dankzij de inzet van Groen010 kreeg de sociale basis bredere politieke erkenning.

Obstakels

Netwerkvorming brengt vragen met zich mee over identiteit, grenzen en organisatie. Samen optrekken met andere initiatieven zonder je eigenheid te verliezen is altijd complex. Daarnaast is er spanning tussen idealisme en prak-tische randvoorwaarden zoals tijd, financiering en administratie. Ook vraagt het balanceren tussen samenwerking met en onafhanke-lijkheid van de overheid blijvende aandacht. Toch plukt het groene veld inmiddels de vruchten van deze gezamenlijke inzet.

Essenburgpark

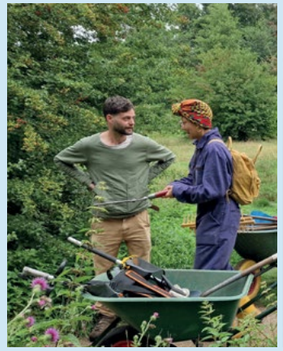

fotografie Tom Pilzecker

fotografie Philip Kuypers

“Zo ontstond een ‘we’ van bewoners, natuurliefhebbers, ontwerpers, ontdekkers en hoeders.”

fotografie Philip Kuypers

fotografie Philip Kuypers

Wie

Drie bewonersinitiatieven langs de Essenburgsingel ontdekten in 2015, tijdens protesten tegen de dreigende vernietiging van de groene strook langs het spoor, de kracht van dromen en samenwerken. Door zelf het beheer ter hand te nemen, genereren zij sociale waarde én natuurkwaaliteit. De gemeenschap die wekelijks buiten werkt, bestaat uit een diverse groep paradijsvogels die de verbinding met de natuur, sociaal contact en een gezonde activiteit vinden. De stichting is formeel beheerder, samen met gemeente en Hoogheemraadschap Schieland.

Behoefte

Ontstaan op vergeten restgronden zijn het Essenburgpark, de Spoortuin en de Pluktuin drie samenhangende groensociale bewonersinitiatieven op een fundament van veen en spoorinfra. Van restgrond naar stedelijk natuurpark: de lage veenbodem is geschikt als waterbuffer en de overgang naar spoortaluds zorgt voor een ecologisch interessant landschap met hoge biodiversiteit. Onderzoek, activisme, samenwerking en ruimtelijk ontwerp vormden de basis voor de ontwikkeling.

Doorbraak

Als bewoners hebben zij een groene gebiedsontwikkeling in gang gezet. Dit begon met het betrekken van het Hoogheemraadschap: zo kon een goedkope waterbuffer worden gerealiseerd met ecologische én verblijfskwaliteit. De mix van betaalbare groenontwikkeling en enthousiaste bewoners bleek onweerstaanbaar voor de gemeenteraad: de motie Help ons het zelf te doen! werd aangenomen, waarna de gemeente het terrein van de Nederlandse Spoorwegen kocht.

Obstakels

Het vinden van een gemeenschappelijke taal was de grootste uitdaging. Samenwerking tussen institutionele partijen zoals de gemeente en het hoogheemraadschap en bewonersinitiatieven stuit op fundamentele verschillen in perspectief, werkmethodes en beschikbare tijd. Regels rondom veiligheid, aansprakelijkheid en beheer groeiden snel uit tot obstakels. Met een gemeenschappelijk ontwikkelteam gingen open denkende mensen vanuit alle partijen met elkaar in gesprek. Zo ontstonden vertrouwen en samenwerking.

Samenwerkingen

Essenburgpark werkt nauw samen met sociale en groene initiatieven zoals De Groene Connectie, Huize Middelland, Welzijnscoalitie Delfshaven, Stadspark West en Groen010. Deze samenwerking laat zien dat beheer niet alleen technisch of ecologisch begint, maar ook vanuit de vraag: hoe past het binnen wat er is? De samenwerking met bewoners zorgt voor een andere werkwijze, waarin betrokkenheid, bestaande kwaliteiten en gezamenlijk beheer centraal staan.

Wijk	Rotterdam Delfshaven	Thema’s	Het Essenburgpark en de Spoortuin conformeren zich niet aan domeinen. Het gaat juist om het vermengen en verbreden en het wekken van nieuwsgierigheid en betrokkenheid.	essenburgpark.nl

RoCoCo

“Wonen met zeggenschap, betaalbaarheid en gemeenschap.”

Wijk Rotterdam

Thema's Wonen en de coöperatieve stad.

rococo.coop

RoCoCo

Wie

RoCoCo is een Rotterdamse organisatie die zich inzet voor wooncoöperaties als ‘derde woonstroom’, tussen huren en kopen. De organisatie bestaat uit bewoners, ontwerpers, procesbegeleiders en andere stadmakers. RoCoCo verbindt initiatieven, deelt kennis en stimuleert samenwerking. Ze werken samen met de gemeente aan beleid en ondersteunen (startende) wooncoöperaties, zodat betaalbaar wonen met meer zeggenschap en gemeenschapsvorming toegankelijk wordt voor Rotterdammers.

Ontstaan

RoCoCo ontstond vanuit de behoefte aan betaalbaar wonen met meer zeggenschap en gemeenschap. Coöperatief wonen combineert collectief ontwerp met gedeelde voorzieningen en sociale samenhang. Inmiddels verbindt RoCoCo initiatieven en werkt aan structurele verankering in beleid. De ambitie is dat binnen tien jaar 5 procent van de Rotterdamse woningvoorraad coöperatief is, via nieuwbouw en transformatie van bestaand vastgoed toekomstbestendige leefomgeving.

Doorbraak

RoCoCo realiseerde structureel overleg met de gemeente Rotterdam over wooncoöperaties. Er werden concrete stappen gezet, zoals de inzet van expertise voor coöperatieve nieuwbouwprojecten en het koppelen van initiatieven aan locaties. Ook organiseerde RoCoCo een succesvolle eerste Rotterdamse Dag van de Wooncoöperatie en bouwde het een breed politiek netwerk op, inclusief een intentieverklaring met de gemeente. Deze stappen hebben coöperatief wonen steviger op de kaart gezet in Rotterdam.

Obstakels

Het grootste obstakel is het huidige grondprijsbeleid, dat uitgaat van marktwerking en waardestijging, terwijl wooncoöperaties juist gericht zijn op betaalbaarheid. Hierdoor sluiten financiële kaders vaak niet aan. Daarnaast is de organisatie kwetsbaar, omdat veel werk nog vrijwillig gebeurt. Dit vraagt om structurele ondersteuning om de beweging verder te laten groeien.

W1555

“Een duurzame en betaalbare plek voor makers met zorg voor de omgeving en elkaar.”

Wijk Rotterdam-Zuid

Thema's Wonen, Welzijn, Cultuur, Circulariteit.

w1555.org

Wie

Vereniging W1555 is een Rotterdamse woonvereniging in de Wolphaertstraat. De bewoners-groep bestaat uit mensen met uiteenlopende achtergronden, kwaliteiten en interesses, maar deelt een visie op betaalbaar wonen, diversiteit, tolerantie, ecologisch bewustzijn en toegang tot educatie en cultuur.
Het complex combineert wonen, werken, leren en maken, met ruimte voor makers, kunstenaars, bewoners en buurtgerichte voorzieningen.

Behoefte

W1555 ontstond vanuit de behoefte aan betaalbare woon- en werkruimte, maar ook vanuit een bredere wens om sociale woning-bouw opnieuw betekenis te geven. In de Wolphaertstraat leerden bewoners en makers hoe een straat meer kan zijn dan woningen alleen: een plek waar mensen samenleven, werken, leren, delen en bijdragen aan een veilige, productieve en vriendelijke omgeving.

Doorbraak

Een belangrijke doorbraak was dat de leegstaande woningen in de Wolphaertstraat niet werden gesloopt. Nadat de panden waren gekraakt door krakers en om-niet-huurders, werden bewoners en kunstenaars verenigd in Stichting NAC, waaruit later W1555 ontstond. Vanaf 2015 kwamen plannen voor zelfbestuur en in 2017 werd een businessplan aan Woonstad gepresenteerd voor een beheercoöperatie.

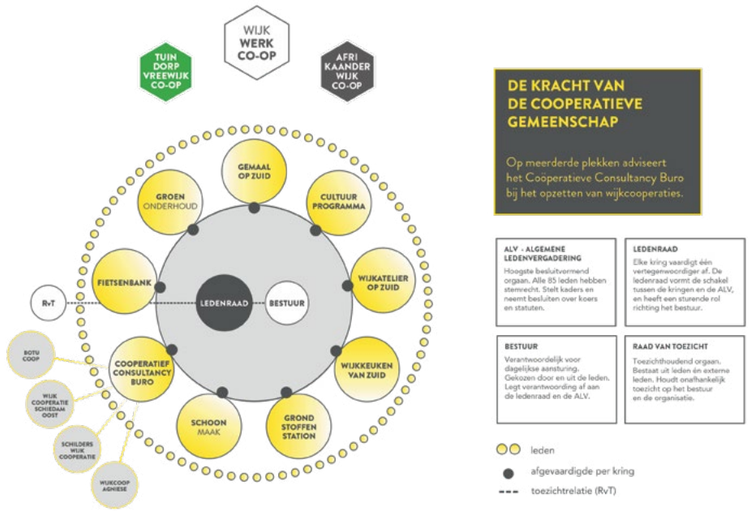
Obstakels

Het grootste obstakel was het oprichten van een goed functio-nerende vereniging, waarbij Woonstad verwachtte dat deze meteen professioneel zou opereren. Daarnaast maakte het uitverhuizen in een stad met woningtekorten, samen met corona en de enorm stijgende materiaalprijzen, het proces extra complex.
Ook vraagt de renovatie om zorg-vuldige afstemming over woning-differentiatie, tijdelijke huisvesting, betaalbaarheid en uitvoering.

Samenwerkingen

W1555 werkt samen met Woonstad, Superuse Studios, Van der Ree & Vermeulen, BIK Bouw, bewoners en buurtpartners. De vereniging wil gemeenschap-pelijke en maatschappelijke ruimtes toegankelijk maken voor leden én mensen uit de buurt, via bijvoorbeeld werkplaatsen, projectruimte, keuken, tuin en bewegingsruimte. Deze samen-werking versterkt de straat, de buurt en Zuid als plek voor wonen, maken en ontmoeten.

Afrikaanderwijk Coöperatie

Wijk Rotterdam-Zuid

Thema's Wonen, Welzijn, Circulair, Klimaat, Voedsel, Cultuur, Mobiliteit.

wijkcooperatie.org

AFRI KAANDER WIJK CO-OP

"Wat de wijk verdient, blijft in de wijk."

Wie

De Afrikaanderwijk Coöperatie is een sociale wijkonderneming, opgericht in 2013. De coöperatie bestaat uit 85 leden die samen eigenaar, werknemer en deelnemer zijn. Vanuit de wijk werken zij aan een rechtvaardigere economie. De organisatie biedt diensten zoals catering, schoonmaak, textiel-productie, groenbeheer, vervoer en circulaire afvalinzameling, en een cultureel programma. Alles wordt ontwikkeld voor en door bewoners, met gedeeld eigenaarschap en inkomen.

Ontstaan

De coöperatie ontstond uit het kunstproject Freehouse, waarin bewoners en ondernemers werkten aan zelforganisatie. Veel lokale productie bleef buiten de formele economie en geldstromen verlieten de wijk. De coöperatie keert dit om: opbrengsten blijven lokaal en worden gedeeld. Inmiddels is het een volwassen organisatie met 85 leden. De ambitie is radicale zelforganisatie, waarbij bewoners zeggenschap hebben en gezamenlijk hun wijk ontwikkelen.

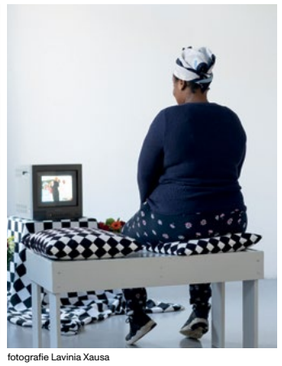
fotografie Kevita Junior

fotografie Caro Linares

fotografie Kevita Junior

fotografie Lavinia Xausa

Doorbraak

De grootste prestatie is het duurzame voortbestaan en de groei van de coöperatie. Al bijna 13 jaar ontwikkelt de organisatie nieuwe vormen van samenwerken en ondernemen. Ideeën zoals een circulaire markt en een structureel cultureel programma zijn gerealiseerd. Het ledenaantal en de activiteiten groeien gestaag, wat aantoont dat het model van gedeeld eigenaarschap en lokale economie werkt.

Obstakels

Een belangrijk obstakel is het realiseren van een leefbaar loon. Alle leden van de coöperatie verdienen hetzelfde, van kok tot consultant en van schoonmaker tot cultuurmaker. Omdat de coöperatie vooral actief is in sectoren waar arbeid slecht wordt beloond, blijven de lonen lager dan gewenst. Daarnaast past het coöperatieve model niet altijd binnen bestaande systemen en financierings-structuren. De organisatie wordt vaak gezien als voorbeeld, maar de meervoudige waarde zich moeilijk in geld laat vertalen.

Verhalenhuis Belvédère

“Ontstaan uit de behoefte van mensen om gehoord, gezien en erkend te worden.”

Wijk Katendrecht & Rotterdam

Thema’s Erfgoed, Kunst, Cultuur, Samenleven.

verhalenhuisbelvedere.nl

VERHALENHUIS BELVEDERE

Wie

Verhalenhuis Belvédère wil met kunst, erfgoed, cultuur en persoonlijke verhalen mensen met elkaar en de stad verbinden. Sinds 2009 startten zij met eigen programmering in een hoekpand op Katendrecht, dat leegstond en op de nominatie voor sloop stond. Er was geen opdracht, geen subsidie; ze deden gewoon. Inmiddels zijn zij uitgegroeid tot een culturele sociale onderneming met ondernemers, makers en diverse vrijwilligers. Verhalen worden zichtbaar via tentoonstellingen, voorstellingen, publicaties en eet- en ontmoetprogramma’s.

Behoefte

Verhalenhuis Belvédère is organisch ontstaan, door goed te luisteren naar de genius loci, de geest van de plek. Het initiatief ontstond uit de behoefte van mensen om gehoord, gezien en erkend te worden, en om verhalen te delen. Inmiddels is het uitgegroeid tot een maatschappelijke en culturele onderneming. De ambitie is om publieke, gastvrije uitwisselingen te blijven organiseren tussen verschillende mensen en gemeenschappen.

Doorbraak

De grootste doorbraak is dat Verhalenhuis Belvédère in december 2012, met draagvlak en draagkracht in stad en land, het koopcontract van de thuisbasis kon tekenen: een markant hoekpand uit 1894 met een roemruchtige geschiedenis. Het pand werd gered van de sloop en stap voor stap opgeknapt, met steun van velen, de Belvédère obligatieregeling, een sterk bestuur, fondsen en partnerschappen.

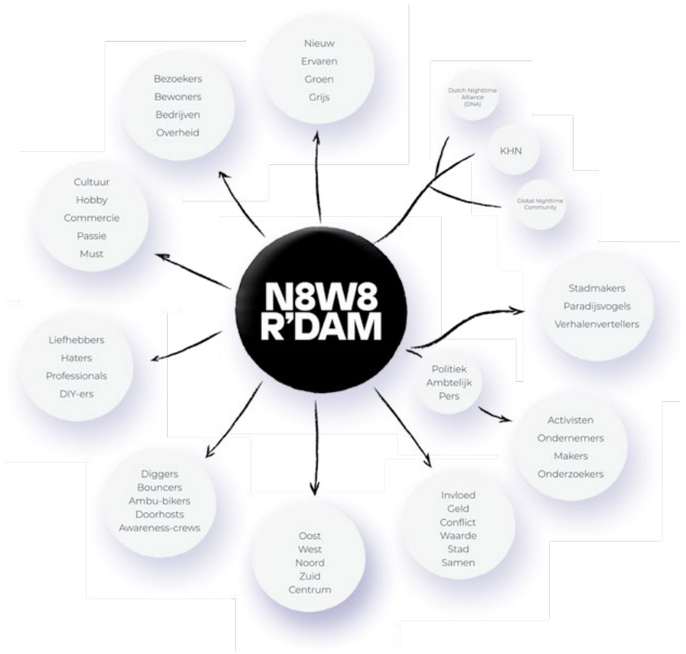
Obstakels

De grootste doorbraak was ook een groot obstakel: in vrijheid en onafhankelijkheid kunnen beschikken over betaalbare ruimte om activiteiten te kunnen ontplooien. Bij de start werd Verhalenhuis Belvédère door velen niet serieus genomen als initiatief: “leuk om-niet voor de tijdelijke programmering”. Juist het veiligstellen van een eigen plek werd daarom essentieel voor hun continuïteit, zelfstandigheid en maatschappelijke betekenis.

Samenwerkingen

Verhalenhuis Belvédère bestaat uit samenwerking en werkt altijd in co-creatie: samen met mensen, gemeenschappen en een divers scala aan organisaties, gemeentelijke diensten, scholen, fondsen, bedrijven, particulieren, opdrachtgevers en musea, waaronder Fenix kunstmuseum over migratie. Dankzij samenwerking krijgt het initiatief inspiratie, inhoud, betrokkenheid, draagvlak en financiële middelen. Samenwerking vormt daarmee niet alleen een werkwijze, maar de basis van hun bestaan.

N8W8 R’dam

“Wij maken politiek sexy.”

Wijk Rotterdam

Thema’s Nachtleven.

n8w8rdam.nl

N8W8 R’DAM

Wie

N8W8 R’dam is een stichting die het Rotterdamse nachtleven vertegenwoordigt en versterkt. Ontstaan na de demonstratie Opstaan voor de Nacht (2019), fungeert de organisatie als brug tussen adviesorgaan voor alle partijen die samen de nacht maken. N8W8 R’dam doet onderzoek, geeft advies en organiseert bijeenkomsten. Zo verbindt de stichting makers, gemeente en publiek en draagt zij bij aan een sterker, zichtbaarder en beter georganiseerd nachtleven in Rotterdam.

Ontstaan

N8W8 R’dam ontstond uit zorgen over het verdwijnen van nacht-plekken en de groeiende druk op het nachtleven. Deze signalen leidden tot gesprekken, onderzoek en organisatievorming. Inmiddels is N8W8 R’dam een erkende gesprekspartner voor makers en gemeente. De ambitie is een stad waarin nachtmakers worden gezien als waardevolle partners en waarin het nachtleven bijdraagt aan sociale cohesie, ontmoeting en stedelijke dynamiek.

Doorbraak

Een belangrijke doorbraak is de van signalen uit het nachtleven naar beleid, onder andere via het Rotterdams Nachtplan. Door onderzoek en intensief contact met de sector heeft N8W8 R’dam een stevige positie opgebouwd. Met honderden adviesgesprekken en bijeenkomsten per jaar verbindt de organisatie praktijk en beleid en maakt zij de stem van het nachtleven zichtbaar en invloedrijk.

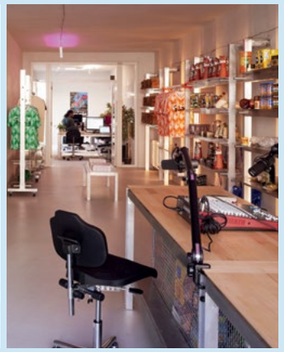
Obstakels

De grootste uitdaging is de grote vraag vanuit het nachtleven tegenover de beperkte capaciteit van de organisatie. Veel makers zoeken ondersteuning en advies, wat druk legt op het team. Tegelijk vraagt het verbinden van informele netwerken met formele structuren om tijd en afstemming. Het blijven balanceren tussen groeiende impact en beschikbare middelen is een blijvende uitdaging.

The Niteshop / Concrete Blossom

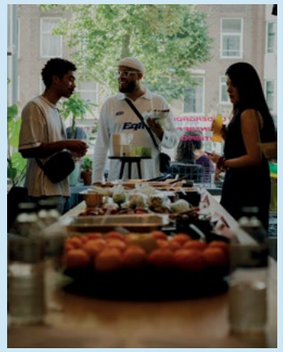

fotografie Gabriel Freitas

fotografie Ruben Dario Kleimeer

“Wij ontwerpen niet vóór de stad, wij ontwerpen de stad zelf.”

fotografie Gabriel Freitas

fotografie Ruben Dario Kleimeer

Wie

The Niteshop is het R&D-centrum voor de stad van morgen. Als urban lab van Concrete Blossom brengt The Niteshop, onder artistieke leiding van Malique Mohamud, makers, onderzoekers en bewoners samen rond concrete stedelijke vraagstukken. ABI 2.0 is gemaakt met een community van lokale kleermakers, ontwerpers en ondernemers. Zij zijn geen onderzoeksobject, maar mede-auteur. De blauwdruk voor een circulaire en inclusieve stad is al aanwezig in hun dagelijkse praktijk.

Behoefte

ABI 2.0 is ontstaan uit een concrete observatie: circulariteit wordt in Rotterdam vooral beleidsmatig geclaimd, maar zelden verankerd in de gemeenschappen die de stad dagelijks vormgeven. Vijf jaar lang heeft The Niteshop die werkwijze gecultiveerd. ABI 2.0 is het resultaat: een ecosysteem van lokale makers, productiehubs en community-netwerken die samen een functionerend circulair modesysteem vormen.

Doorbraak

De grootste doorbraak van ABI 2.0 is het materialiseren van wat vaak abstract blijft. The Niteshop heeft aangetoond dat gesprekken met de community direct vertaald kunnen worden naar een functionerend product en ruimtelijk model. Dit is bewijs dat de benodigde kennis, capaciteit en wil voor een circulaire transitie al aanwezig zijn in de stad. The Niteshop heeft ze alleen zichtbaar gemaakt.

Obstakels

Het grootste obstakel is de hardnekkige neiging van instituties om informele kennis niet als serieuze data te erkennen. Community-expertise telt pas mee als het vertaald is naar rapporten, modellen of academische validatie. Daarnaast blijft het vinden van betaalbare productieruimte in een gentrificerende stad een structureel probleem, voor elk initiatief dat fysiek wil verankeren wat het bedenkt.

Samenwerkingen

Voor ABI 2.0 werkte The Niteshop samen met Rotterdam Circulair en lokale ateliers en ontwerpers waaronder De Snelle Schaar en First Class Mode. Deze samenwerkingen zijn methodologisch. Zij vertegenwoordigen de productiecapaciteit die al aanwezig is in de stad en die The Niteshop met ABI 2.0 zichtbaar en toegankelijk wilde maken.

Wijk Rotterdam-West

Thema's Circulair, Cultuur, Welzijn.

@tokosandbodegas

THE NITESHOP

Kralingen aan de Maas

visualisatie Groene CorridorS-scenario

“Participatieprocessen democratiseren.”

Wie

Kralingen aan de Maas is een initiatief van bewoners en lokale organisaties in Struisenburg, De Esch en Kralingen-Oost. Het richt zich op het verbeteren van de leefomgeving tussen de Maas en het Bos. Rond 2019 ontstond een gedeelde behoefte aan meer samenhang en regie over ruimtelijke projecten, vanwege zorgen over autoverkeer, verkeers-onveiligheid, geluidsoverlast, luchtkwaliteit, weinig groen en lage verblijfskwaliteit van openbare ruimtes..

Ontstaan

Kralingen aan de Maas is ontstaan uit de behoefte om participatie-processen te democratiseren. Tussen 2023 en 2026 ontwikkelde het initiatief vernieuwende vormen, zoals een Public-Private-People partnership, inspiratie-sessies, ontwerptafels, interventies in de openbare ruimte en een GebiedsProgramma van Eisen. Daarmee worden wensen en eisen van bewoners en lokale organisaties vastgelegd als leidraad voor toekomstige ontwikkelingen.

Doorbraak

De grootste doorbraak is dat het PPP-partnerschap is uitgegroeid tot een ‘Coalition of the Willing’ van formele en informele partijen in het gebied. Samen ontwierpen zij een alternatief scenario, gebaseerd op het maximaliseren van groen-kwaliteit en verbindingen tussen groengebieden. De maatschappe-lijke baten van ecosysteemdiensten zijn doorgerekend. Het Groene CorridorS-scenario blijkt jaarlijks circa 15 miljoen euro aan maat-schappelijke baten op te leveren.

Obstakels

De grootste obstakels zijn versnippering van participatie, gebrek aan een overkoepelende visie en het gevoel dat er niets gebeurt met input van bewoners. Ook kijken ontwikkelende partijen weinig buiten hun grenzen en is er weinig ruimte om zaken op domeinoverstijgende wijze aan te pakken. Kralingen aan de Maas pleit daarom voor nieuwe vormen van betrekken, luisteren, verhalen ophalen, vertrouwen bouwen en bewoners een ‘seat at the table’ geven.

Samenwerkingen

Stichting Kralingen aan de Maas probeert zoveel mogelijk belang-hebbenden te betrekken. Zij werkt onder andere samen met Stichting Oude Plantage, Trompenburg Arboretum en Tuinen, Bewoners-vereniging Kralingen Oost, Stebru, Stichting Zeldenooit, BVO Excelsior, sportvereniging Excelsior, Volks-tuinvereniging Kweeklust, Victoria, Bakkers-Hommen, Erasmus Universiteit Rotterdam, Hoogheemraadschap Schieland Krimpenerwaard, Buurtcollectief De Esch en Gemeente Rotterdam.

Wijk Rotterdam-Oost: Struisenburg, De Esch, Kralingen

Thema’s Wonen, Welzijn, Circulariteit, Biodiversiteit, Klimaat, Voedsel, Energie, Cultuur, Mobiliteit.

kralingenaandemaas.nl

© 2026 AIR. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Publicatie
Gemeenschap van Gemeenschappen

Curatoren Gemeenschap van Gemeenschappen
Nazanin Hedayati,
Robbert de Vrieze

Redactie
Barbara Luns, Faye Cheng,
Jamie Hornis, Nazanin Hedayati,
Robbert de Vrieze

Grafisch ontwerp
studio De Ronners

Fotografie
initiatieven zelf,
tenzij anders genoemd

Grafische verbeelding netwerken
ondersteund door
Govert van der Heijden

Initiatieven
Afrikaanderwijkcoöperatie,
BlueCity, Energie van Rotterdam,
Energiecoöperatie Delfshaven,
Essenburgpark, Groen010,
De Groene Garage, Het Wijkpaleis,
Huis van de Toekomst, Huize
Middelland, Iedereen aan boord,
KeileCollectief, Kralingen aan de
Maas, N8W8, Pluspunt Werk-
plaats West, Rotterdam Circulair,
Rotterdamse Coalitie voor
Coöperatief wonen (RoCoCo),
Rotterdams Weerwoord, Stichting
Stadspark West, The Niteshop/
Concrete Blossom, Verhalenhuis
Belvédère, Voedseltuin Rotterdam,
Weggeefwinkel Delen is Helen,
Welzijnscoalitie Delfshaven, Wijk
in Bloei, Wijkaanpak Samen Buiten
Doen, Wooncoöperatie W1555

Tentoonstelling
De Kracht van de Gemeenschap

Curatoren
KeileCollectief i.s.m.
AIR – Architectuur Instituut
Rotterdam

Curatoren Gemeenschap van Gemeenschappen
Nazanin Hedayati,
Robbert de Vrieze

Grafisch ontwerp
studio De Ronners

Tekstbewerking
De Loge / Birgit Bekker

Productie
KeileCollectief

Team AIR
Barbara Luns, Jolanda van
Dinteren, Daniëlle Huisman,
Faye Cheng, Jamie Hornis

Team KeileCollectief
Monica Adams, Egbert Fransen,
Vivian Zuidhof, Folkert van Hagen

Met dank aan
Alle initiatieven die een
bijdrage aan de tentoonstelling
hebben geleverd

Met ondersteuning van
BPD Cultuurfonds, Coöperatieve
Rabobank, EFL Stichting,
Gemeente Rotterdam, Rotterdam
Circulair, Rotterdam Festivals,
Rotterdam Partners, Rotterdams
WeerWoord, Stimuleringsfonds
Creatieve Industrie

Rotterdam Circulair
BlueCity
Wijkaanpak
Samen Buiten Doen
Energie van Rotterdam
Welzijnscoalitie Delfshaven
Huize Middelland
Groen010
RoCoCo
Afrikaanderwijk Coöperatie
N8W8 R'dam